

УТВЪРЖДАВА:

Стефка Рабаджиева

Директор на ДГ № 18 „Детски свят“

ПРОГРАМНА СИСТЕМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ КЪМ ДГ № 18 „ДЕТСКИ СВЯТ“

Съгласно чл. 70, ал.1 от Закона за предучилищното и училищното образование процесът на предучилищното образование е подчинен на прилагане на програмна система като част от стратегията за развитие на учебното заведение, което извършва задължително предучилищно образование, и което съответства на изискванията на Държавния образователен стандарт за предучилищно образование. Програмната система е цялостна концепция за развитието на децата с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел.

I. МИСИЯ

Утвърждаване на съвременни иновационни модели на възпитателно - образователна дейност в ДГ № 18 „Детски свят“, които:

1. Осигуряват максимално развитие на детския личностен потенциал,
2. Създават възможности за пълноценна социална реализация на детето и развитие на способностите му в процеса на възпитание и обучение;
3. Поставят основите в личностното развитие на бъдещите граждани на Европа, съхранили своята национална култура и родова идентичност;
4. Формиране на децата като личности на 21 век - рационални, с критическо мислене и творчески нагласи, притежаващи богатство от широки интереси, знания, умения, компетенции, умеещи да взаимодействат с околните.

Превръщане на ДГ № 18 „Детски свят“ в желано и любимо място за децата, с подходящо организирани пространства за игра, познание и общуване и в ценено място за сътрудничество и просперитет на семействата и екипа.

II. ВИЗИЯ

Утвърждаване в общественото пространство на ДГ № 18 „Детски свят“ като модерна гъвкава, конкурентна и необходима предучилищна институция, като среда за социално-културна, възпитателна и образователна работа, като център за творчество, като съмишленик и партньор на деца, родители и учители чрез:

- осигуряване на условия за социален и емоционален комфорт, психическо, физическо и творческо развитие на децата от 3 до 7-годишна възраст;
- гарантиране на личностно-ориентиран и резултативно обоснован възпитателно - образователен процес в педагогическото взаимодействие;
- водене на постоянен конструктивен диалог, с доверие и подкрепа на родителите в името на децата.

III. ЦЕННОСТИ И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ

Програмната система на детската градина е цялостна концепция за развитието на детето, подчинена на обща цел на предучилищното образование: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

Очаквани резултати при реализиране на програмната система:

- постигане целта на образователния процес в предучилищна възраст;
- личностно и общо психично развитие на детето, чрез неговата индивидуална и групова игрова и познавателна дейност;
- ефективно сътрудничество между детската градина и родителите в процеса на възпитание, социализация и обучение на децата;
- оптимални взаимодействия между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.

IV. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ В ДЕЙНОСТТА НА ДГ № 18 „ДЕТСКИ СВЯТ“

1. Непрекъснато повишаване качеството и ефективността на предучилищното образование и възпитание в педагогически ситуации и допълнителни форми на въздействие.
2. Усъвършенстване системата за постоянното повишаване квалификацията и перманентно обучение на учителите.
3. Удовлетворяване на специфичните образователни потребности на децата и нарастващата взискателност на родителите. Подобряване на работата с деца с емоционални, интелектуални и физически затруднения.
4. Осигуряване на сигурност, ред и защита на децата.
5. Активно и ползотворно взаимодействие с родителската общност.
6. Осигуряване на широк спектър от допълнителни форми за свободното време на децата и създаване на условия за тяхната публична изява, инициатива и творчество.
7. Участие в национални и регионални програми и проекти.

V. ВЪЗПИТАТЕЛНО-ОБРАЗОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ

1. Подходи на педагогическо взаимодействие.

- **Личностно-хуманен** - детето да се приема като значима личност - с уважение и достойнство; приемане на детето такова, каквото е; човечно отношение към нег - оказване на обич и подкрепа; съобразяване с потребностите и интересите на детето като субект; подпомагане на детето в изграждане на позитивен Аз-образ.
- **Индивидуален** - съобразяване с уникалността на всяко дете, с неговия собствен темп на развитие и сензитивност; опознаване на силните му страни, върху които да се изгради педагогическото взаимодействие.

- **Дейностен** - на детето да се осигурява активна позиция чрез участие в разнообразни дейности с подходящо физическо, емоционално и интелектуално натоварване; стимулиране на контакти и общуване в различни формални и неформални обединения;
- **Ситуационен** - да се създават специално организирани ситуации и да се използват непреднамерено възникващите, за да се постави всяко дете в благоприятна позиция, осигуряваща неговото емоционално и интелектуално благополучие.
- **Холистичен** - детската личност е цялостна динамична система, затова е необходимо да се работи за развитие на всичките ѝ страни, специализирано относно проблема (ако има такъв), но не фрагментарно относно нейната цялостност; педагогът да обхваща и вижда цялата картина.
- **Комплексен** - всички главни и подпомагащи социално-педагогически фактори да действат като взаимно допълващи се за осигуряване на пълноценен живот на децата; цялостното поведение на детето да протича в социален контекст в среда на положително настроени връстници и възрастни.
- **Синергетичен** - подход с обединяваща сила и енергия, изискващ създаване на условия за растеж, развиване на личния потенциал, зачитане на човешкото достойнство, осигуряване качество на живот за всяко дете.

2. Форми на педагогическо въздействие:

- **Основна форма** - педагогическа ситуация, която протича предимно под формата на игра. Педагогическата ситуация се организира само през учебно време и осигуряват постигане на компетенции, определени от Държавен образователен стандарт за предучилищно образование. В ДГ № 18 „Детски свят“ ще се провеждат основни форми на педагогическо взаимодействие по следните Образователни направления:
  - **Български език и литература** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в шест образователни ядра: *Свързана реч, Речник, Граматически правилна реч, Звукова култура, Възприемане на литературно произведение и Пресъздаване на литературно произведение.*
  - **Математика** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в пет образователни ядра: *Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времеви отношения, Геометрични фигури и форми.*
  - **Околен свят** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: *Самоутвърждаване и общуване с околните, Социална и здравословна среда, Светът на природата и неговото опазване и Културни и национални ценности.*
  - **Изобразително изкуство** - Чрез организираната и системна работа по образователното направление децата развиват своите познавателни и изобразителни умения в три основни ядра: *Художествено възприемане, Изобразителни материали и техники и Изобразително творчество.*
  - **Музика** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в четири основни ядра: *Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игра и Елементи на музикалната изразност.*
  - **Конструиране и технологии** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в четири основни ядра: *Конструиране и моделиране, Обработване на материали, съединяване и свързване, Грижи и инициативност, Техника.*

- **Физическа култура** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: *Естествено приложна двигателна дейност, Спортно-подготвителна двигателна дейност, Физическа дееспособност, Игрова двигателна дейност.*
- **Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:**
  - Игри - *Театрални, Конструктивни, Сюжетно-ролеви, Подвижни, Музикални и др.*
  - Утринна гимнастика.
  - Творчески занимания по интереси.
  - Празници и концерти.
  - Културно-развлекателни екскурзии - посещения на театрални постановки, изложби, музеи и др.
  - Разходки и екскурзии сред природата.
  - Формиране на битови, здравни, хигиенни и навици.
  - Формиране на етични форми на общуване.
  - Формиране на естетически усет.
  - Групова работа с психолог, базирана на принципите на Приказкотерапията.
  - Групова работа с психолог за изграждане на позитивни междуличностни взаимоотношения и екипна работа.

3. Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие:

Предучилищното образование се организира в учебни години. Учебната година в предучилищното образование започва на 15 септември и завършва на 31 май на следващата календарна година.

Учебното време се организира в учебни седмици и в учебни дни.

Учебната седмица е с продължителност пет учебни дни и съвпада с работната седмица. В случай на разместване на почивните дни през годината на основание чл. 154, ал. 2 от Кодекса на труда обявените почивни дни са неучебни, съответно обявените работни дни са учебни за децата.

Учебният ден включва основните и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие, както и време за почивка и самостоятелни дейности по избор на детето.

Началният час на сутрешния прием и крайният час на изпращането на децата за деня се определят с Правилника за дейността на детската градина.

Учителите в групата определят редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организират деня на децата в предучилищното образование. Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в годишно и седмично разпределение.

Броят на педагогическите ситуации и образователните направления, по които те ще се провеждат са, както следва:

№	ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	I група	II група	III група	IV група
	Е				
	Български език и литература	2	2	3	3
	Математика	1	2	2	3
	Околен свят	2	2	2	3
	Изобразително изкуство	2	2	2	2
	Музика	2	2	2	2
	Конструиране и технологии	1	1	2	2

Физическа култура	3	3	3	3
Общо:	13	14	16	18

компетентности по БДП	5	5	6	7
-----------------------	---	---	---	---

Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е от 15 до 20 минути - за първа и за втора възрастова група, и от 20 до 30 минути - за трета и за четвърта възрастова група.

Годишните тематични разпределения и темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата са описани в Приложение 1 (за 1 възрастова група), Приложение 2 (за 2 възрастова група), Приложение 3 (за 3 възрастова група) и Приложение 4 (за 4 възрастова група).

4. Проследяване на резултатите от предучилищното образование

- Проследяването на постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и в края на учебното време по образователните направления.
- Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата.
- След изпълнение на дейностите по ал. 1 учителите информират родителите за индивидуалните постижения на детето.
- В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио.
- Съдържанието на портфолиото се определя с Правилника за дейността на детската градина. В края на предучилищното образование с цел осигуряване на продължаващо взаимодействие между родителите и образователните институции портфолиото им се предава.
- В 14-дневен срок преди края на учебното време учителят на съответната подготвителна група установява готовността на детето за училище, като отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие.
- Детската градина издава удостоверение за задължително предучилищно образование за децата от подготвителните възрастови групи в края на предучилищното образование.
- Удостоверението за задължително предучилищно образование се издава в срок до 31 май на съответната учебна година и описва готовността на детето за постъпване в първи клас и е в съответствие с очакваните резултати.
- В удостоверението може да се правят препоръки за насърчаване и мотивиране за участие на детето в допълнителни дейности и/или за включването му в допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- Когато здравословното състояние на детето не позволява постъпване в първи клас и в удостоверението са направени препоръки за включването му в допълнителна подкрепа за личностно развитие, началото на училищното образование за това дете може да се отложи с една учебна година при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.

5. Социализиране на деца със специални образователни потребности

Интегрирането на деца със СОП изисква поредица от мерки с оглед създаване на подкрепяща среда за тяхното отглеждане и социализиране, както и възможност за обучение по индивидуални програми. Необходимо е и осигуряването на специалисти, които да работят с тях, както и да насочват педагозите в групите как да се грижат за тези деца. Началото на работата ни в тази насока е поставено с обучението на педагогическия екип. Те са запознати с главните аспекти на тази специфична дейност и са полезни за отглеждането, развитието и възпитанието на такива деца.

VI. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Дефинирането на целите е подчинено на стремежа към организиране на ефективен възпитателно-образователен процес чрез конкретизиране мястото и съдържанието на основните дейности за осигуряване жизнеспособността и здравето на децата. Важно е търсенето на разнообразни пътища за демократизация и хуманизация на работата с децата, като пълноценно се използват възможностите на сензитивния период за личностното развитие. Изчистването на възпитателно-образователния процес от дидактизъм, скованост и строга регламентираност и съобразяване с детските интереси, желания и възможности ще ориентира обучението към провокиране на мисленето и самостоятелността, към формиране на практически умения и към развитие на личността. Утвърждаването на действени взаимоотношения на детската градина със семействата, обществеността и училището ще допринесат в голяма степен за осигуряване на необходимите педагогически условия и материално-техническа база за отглеждане и възпитание на децата.

1. Глобална цел

Наша цел е да помагаме в развитието на капацитета и способностите на децата от детската градина, да създаваме и поддържаме желанието им за постигане на успех във всички техни начинания. Ние насърчаваме чувството за осведоменост, отговорност и уважение към себе си, към другите, към семейството и общността, както и волята за личностно израстване. Ефективно подпомагаме и стимулираме децата в различни области.

2. Подцели

2.1. Повишаване качеството на образование в ДГ № 18 „Детски свят“ и постигане максимално високи резултати при възпитанието и обучението на децата в съответствие с ДОСПО и динамичните промени в развиващото се демократично общество.

2.2. Формиране на потребности, интереси и нагласи за обучение и самоусъвършенстване през целия живот както при децата, така и при служителите.

2.3. Развиване на физическото, духовното и нравствено здраве на децата, с цел изграждане на физически и морално здрави и дееспособни личности.

2.4. Развиване на интелектуалните възможности и комуникативните способности на личността, нейната индивидуалност и самостоятелност.

2.5. Прилагане на иновативни образователни технологии и европейски компетенции.

2.6. Осъществяване на партньорство и сътрудничество с родители, други детски градини, културни, обществени и други институции.

2.7. Възпитаване на децата в дух на толерантност, уважение към другите и утвърждаване на собствената си идентичност.

2.8. Формиране на национално самосъзнание, възпитаване в родолюбие и съпричастност както към националните, така и към глобалните проблеми на човечеството.

2.9. Повишаване мотивацията и удовлетвореността от работата на деца, учители и родители.

3. Стратегически приоритети

3.1. Прилагане на образователни технологии с доказана иновативност - работа по мини проекти със съдържателни и действени характеристики; работа по проекти и други.

3.2. Стимулиране творческо развитие на децата, на детската игра и познание; създаване на позитивна образователна среда.

3.3. Постигане на успешна социализация на детската личност в условията на детската градина.

3.4. Сътрудничество за създаване на поведенчески модели у деца и възрастни за създаване на благоприятна семейна и обществена среда.

4. Стратегически пътища за постигане на целите

4.1. Изграждане на хуманна, функционална и оптимална образователна среда.

4.2. Стимулиране развитието на професионалната компетентност на педагогическите екипи, отговаряща на образователните изисквания и потребности.

4.3. Взаимодействие и сътрудничество със семейството и обществеността.

4.4. Работа в екип, добра комуникация и споделяне на опит.

VII. ПРИНЦИПИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

1. Ориентираност към личността. Най-важната задача за нас, е успехът на отделната личност.

2. Равен достъп. Всяко дете постъпило в детската градина има право да получи качествено образование, което отговаря на нуждите и способностите му.

3. Сътрудничество. Успешната образователна и възпитателна политика се основава на широко участие в сътрудничество с други институции.

4. Отговорност. Всички членове на педагогическата колегия и помощно-обслужващия персонал, ангажирани в образователната, възпитателната и обслужващата дейност, осъществявана в детската градина, носят отговорност за постигане на трайни ефекти с дългосрочно въздействие.

5. Гъвкавост. Образователната и възпитателната дейност да е ориентирана към многобройните личностни потребности и да предоставя възможности за свободен избор на децата.

6. Единство в многообразието. Обучението, подготовката и възпитанието на децата се осъществяват в рамките на единна културно-образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на образователната политика на детското заведение и общо културно-езиково пространство.

7. Новаторство. Административното ръководство и педагогическият екип са отворени за възприемане на нови подходи и философии с цел постигане на по-добри резултати в работата им.

8. Отчетност. Всички участници в образователната и възпитателната дейности отговарят и се отчитат за своите действия с цел осигуряване на ефикасност, ефективност и резултатност.

VIII. МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

Предучилищното образование като процес на възпитание, социализация и обучение на децата се осъществява при взаимодействие и сътрудничество с родителите и други институции.

1. Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството.

Предучилищното детство е много ценен и значим период в живота на човека. Безспорни авторитети за детето в тази възраст са възрастните (родители и екипа в детската градина), които оказват съдействие и подкрепа на детето в този процес. Чрез предучилищното образование в детската градина се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за детето. В резултат на сътрудничество между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие.

В съвременния живот темата за приобщаване се превърна в универсална и общочовешка, решаването на която е мяра за хуманизъм и етика на дадено общество. Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със СОП и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и култура – имат специфични и специални потребности. От друга страна темата за приобщаване трябва да бъде разгледана през различните призми – морална, духовна, етична и образователна. Необходима е подкрепа на родителите, за да знаят как да говорят с детето си за различията. Какъв език да използват? При такива ситуации в детската градина, ще се поканят специалисти от подпомагащи професии (психолози, специални педагози, ресурсни учители, логопеди, социални работници и др.). В процеса на приобщаване и преодоляване на затрудненията на детето е необходимо по-ранно навременно и пълноценно сътрудничество между родителите и съответните специалисти.

Чрез различните форми на сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите а детската градина – за възпитание, социализация, отглеждане, обучение, на децата, както и за формиране на положително отношение към детската градина.

Взаимодействието, основано на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина, има голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развиване на самоувереност и чувство за принадлежност.

Сътрудничеството с родителите се постига на две нива:

- на ниво групата – във форма на родителски актив, комитет и т.н.
- на ниво детската градина – във форма на Родителско настоятелство.

Формите на сътрудничество между детската градина и семейството са обединени в две групи: индивидуални и групови форми на работа.

Индивидуални форми на сътрудничество

- *Индивидуален разговор (среща)* между детския учител и родителя. Провеждат се по договаряне между учителя и родителя. Детският учител би трябвало да предложи време в което няма деца в групата (сутрешните часове; или късния следобед) или в групата е осигурено присъствие на друго лице от детската градина. По този начин детският учител не нарушава правата на децата и своите задължения по длъжностната характеристика, Правилника за вътрешния ред, а осигурява защитеност на децата в групата.

Срещата може да се проведе преди началото на учебната година (през летния период) и/или в начало на месец септември. По време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да говорят открито за техните страхове и очаквания от детската градина. От друга страна учителят на групата запознава родителя с

правилника за дейността на детската градина и правилата в групата, както и с неговите родителски задължения.

- *Индивидуална консултация.*
- *Други индивидуални форми - видове съобщения.*

Групови форми на сътрудничество с родителите.

- *Родителската среща* – традиционната и най-популярна групова форма.

В началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която представя обосновката и работния план за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Избира се комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начин на комуникация с екипа на групата. Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта – „горещи“ и доминиращи теми, във връзка с възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и на децата в групата.

- *Групи за подкрепа на родители* – съвременна форма за групова подкрепа

В такава група родителят получава формална подкрепа от останалите родители, по въпроси които не може самостоятелно да реши и търси допълнителна емоционална подкрепа и информация. Чрез групата родителят има възможност да преживява чувството на увереност, защитеност и равнопоставеност.

- *Тренинг с родители*

Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите).

Участие на родителите в процеса на предучилищното образование

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания.

Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най-често това са различните празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд).

Родителите могат да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог - ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация.

Други форми за комуникация детски учител – родител

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития в детската градина; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина; продукти от дейността на децата (рисушки, работни листове, снимки) и др., се използват следните форми:

- *Сайт на детската градина*
- *Информационни табла за родителя*
- *Фейсбук на групата*

Информация относно многообразието и качеството на учителската дейност, резултатността в детската градина извън нея (участието на децата в различни конкурси и състезания) има прозрачност и публичност чрез:

- *Електронно портфолио на детската градина (Електронен дневник)*
- *Портфолио на учителите в групата*

2. Сътрудничество между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.

В зависимост от условията на района около детската градина, ще осъществяваме сътрудничество с различните институции: социални, здравни, културно-просветни и др., могат да се реализират различни съвместни дейности.

Формите на сътрудничество с различните институции, могат да бъдат: индивидуални консултации; групови срещи; лектории; съвместни празници; клубове, кръжоци и т.н.

3. Проследяване на резултатите от предучилищното образование – същност, методи и форми

Същност на процеса

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определя от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: *български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.*

В подготвителните групи за училище (5–7-години) акцентът при проследяване на резултатите е върху цялостно развитие на детската личност, придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование.

Периодичност на проследяване на резултатите от предучилищното образование

Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и края на учебната годината.

За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на *показателите за ранно детско развитие*: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие, активност, игра и учене.

Показателите за проследяване на резултатите

Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите, проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления (български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура), като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.

Описание на резултатите от предучилищното образование

Информация за детската градина

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. Очертават се категорично различните умения на детето по отделните направления на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител). По този начин най-ясно ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование.

Примерна матрица:

В началото на учебната година

Справя се <i>самостоятелно</i> при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ..... Справя се с <i>насочващи въпроси</i> при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ..... Справя се с <i>помощ от учителя</i> при решаване на познавателни задачи по образователните направления: .....
В края на учебната година
Справя се <i>самостоятелно</i> при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ..... Справя се с <i>насочващи въпроси</i> при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ..... Справя се с <i>помощ от учителя</i> при решаване на познавателни задачи по образователните направления: .....

Информация за родителя

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. В съдържателно отношение информацията, която получават те, трябва да бъде позитивна, обективна и насочваща чрез развиващата програма за по-нататъшната индивидуална работа с детето.

Стъпки за информация на родителя:

1. Запознаване с постиженията на детето към момента на проследяването на резултатите, т.е. акцент върху силните страни на детето.
2. Запознаване с трудностите на детето към момента на проследяването на резултатите, т.е. тези страни, които са в процес на развитие и изразени по-слабо;
3. Напомняте за постепенното развитие на индивидуалността на детето и неговия потенциал, поради което не се сравнява с другите деца;
4. Очертаване на перспективата на детското развитие, необходимостта от развиваща програма и предложението за такава, с оглед създаване на условия за ефективна среда за по-нататъшното детско развитие.

При запознаване с резултатите учителят трябва да подходи обективно, професионално, етично и толерантно към родителя. (Приложение №3)

Приложението може да бъде попълнено по същата матрица в която са отразени резултатите на детето в дневника.

(Приложение №3)

Образователни направления	Постигания на детето
Български език и литература.	X. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с <i>насочващи</i> въпроси, когато трябва да .....с <i>помощ от учителя</i> при.....
Математика	X. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с <i>насочващи</i> въпроси, когато трябва да .....с <i>помощ от учителя</i> при.....
Околен свят	X. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с <i>насочващи</i> въпроси, когато трябва да .....с <i>помощ от учителя</i> при.....
Изобразително изкуство	X. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с <i>насочващи</i> въпроси, когато трябва да .....с <i>помощ от учителя</i> при.....

Музика	Х. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с насочващи въпроси, когато трябва да .....с помощ от учителя при.....
Конструирание и технологии	Х. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с насочващи въпроси, когато трябва да .....с помощ от учителя при.....
Физическа култура	Х. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с насочващи въпроси, когато трябва да .....с помощ от учителя при.....
Следващи стъпки за развитие на детето в детската градина и у дома.	Необходима е подкрепа на родителите за развитие на ..... Наложителна е консултация с логопед или друг специалист.....

Установяване на готовност на детето за училище.

Готовността на детето за училище да се отчита по пет показателя: физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето.

За всеки показател се приписват критерии, за да може да бъде отчетен.

Отчитането на показателите за установяване на училищна готовност се извършва чрез двете форми – портфолио и протоколи за наблюдение.

Установяването на училищна готовност се извършва в 14-дневен срок преди края на учебното време. Резултатите се вписват в удостоверение издадено от детската градина.

Резултатите за родителя се оформят в самостоятелна бланка за информация за резултатите от предучилищното образование

Организация на проследяването

Проследяване на резултатите от предучилищното образование се провежда в началото (3-4 учебна седмица) и в края на учебната година (35 -36 учебна седмица)

Форми за проследяване на постиженията.

Портфолио

В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група, “запис” на етапите от процеса на адаптиране, игра и учене, както и постиженията по различните образователни направления. Портфолиото онагледява етапите, през които преминава детето, прави ги “видими” и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето, и по този начин може да подпомогне и родителя.

Портфолиото отразява развитието на детето, като процес. За да се постигне този ефект, материалите включени в портфолиото трябва да бъдат събирани по време на целия престой на детето в детската градина.

1. Цел: Хронологично и автентично проследяване на резултатите от социализацията, възпитанието и обучението на детето в детската градина.

2. Принципи: При създаване на портфолиото учителят съблюдава следните:

- Личностен и индивидуален подход,
- автентичност,
- хронологичност,
- активност,

- интерактивност и комуникация,
- прозрачност,
- креативност
- успеваемост

3. Основни **характеристики** на детското портфолио:

1. Да се анализират, обобщят и систематизират резултатите от дейностите на детето.
2. Да се оценят обективно детските постижения.
3. Да се уважи и стимулира неповторимостта у всяко дете.
4. Да се планира по-нататъшната програма за личностното развитие на детето.

4. Видове: Според носителят на информация портфолиото може да бъде: хартиено или електронно портфолио.

5. Съдържание: В портфолиото се включва всичко, което показва:

- хронологично уникалността и индивидуалността в развитието на детето;
- резултати от постиженията по седемте образователни направления: български език и литература, математика, околна среда, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Портфолиото е набор от подбрани и подредени:

- материали, снимки (на предмети, продукти от различните дейности – моделиране, конструиране, игри и т.н.),
- резултати от дидактични задачи,
- участие в тържества (снимки и дискове),
- протоколи от наблюдение,
- чек листове, които отразяват постигнатите конкретни резултати в развитието и обучението.
- грамоти и отличия, получени от участия в състезания и конкурси.

Информацията и материалите се подреждат в следните три раздела на портфолиото:

Първи раздел: Обща информация за детето

Представянето на детето, включва следната примерна информация:

1. Календарна възраст на която детето постъпва в детската градина. Семейството и семейна среда.
2. Особенности при адаптация към нови условия; Как е преминал процесът на адаптиране към детската градина и живота в групата.
3. Особенности, напредък и затруднения в областите: здравното, физическото и двигателно развитие, социално, емоционално, познавателно, езиково и комуникативно развитие.
4. Особенности, успехи и затруднения при учене, игри и активности.
5. Изявени интереси и способности.
6. Приятели, занимания и игри и др.
7. Дейности и интереси извън детската градина.

Ако учителят не разполага с информация, не е необходимо да я описва. Описанието е автентичен разказ за детето, в който е включено само това, което учителят е регистрирал чрез обективни научни методи.

Втори раздел: Резултатите от постиженията на детето в процеса на социализация, възпитание и обучение на детето в детската градина.

Трети раздел: Обобщение за готовността на детето за училище. Препоръки за насърчаване и мотивиране на детето за дейности стимулиращи личностното, емоционално и социално развитие.

Представянето на всички материали е хронологично, от първа до подготвителна група за училище.

Към всеки раздел може да има приложение, в което да се добавят: материали, доказателства отзиви и оценки (от музикален ръководител; ръководители на допълнителните дейности, провеждани в детската градина/училището, колеги от други групи), грамоти и отличия и др.

Всички събрани материали в портфолиото се събират по раздели в електронния дневник датирани. Родителят може да разпечата портфолиото на детето.

Изискванията към учителя при събиране и създаване на детското портфолио:

- Да прояви обективност при събиране и рецензиране на материалите в портфолиото. Да включва всичко, което смята, че е полезно и необходимо за детето, за да уважи неговата личност, достойнство.

- Да открива промяната и динамиката в развитието на детето чрез получените резултати.

- Да открива потенциала на детето.

- Да разпознава затрудненията на детето.

- Да насърчава детето и родителите в процеса на промяна на детското развитие.

В края на предучилищното образование портфолиото се предава на родителите. С оглед индивидуалните особености в развитието и постижения на детето в предучилищна възраст, които са отразени в неговото портфолио – е желателно родителят да запознае началния учител с портфолиото на детето си. По този начин се осигурява приемственост и продължаващо взаимодействие между родителите и новата образователна институция – училището. А по отношение на детето – да се намали тревожността и стреса при предстоящата му адаптация в новата училищна среда. (вж. Приложение № 4)

Приложение № 4

Критерии	Показатели	Форма за отчитане
Физическо развитие	Очакваните резултати по образователно направление Физическа култура. Подвижни игри. Детски спорт.	Медицински картон Портфолио. Индивидуален протокол
Познавателно развитие	Очакваните резултати по образователни направления: Математика; Околен свят; Конструирание и технологии.	Портфолио Индивидуален протокол
Езиково развитие	Очакваните резултати по образователно направление по Български език и литература. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Социално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: Математика, Околен свят, Конструирание и технологии. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Емоционално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: Музика, Изобразително изкуство, Околен свят. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол